POLITECHNIKA WARSZAWSKA Wydział Matematyki i Nauk Informacyjnych

Reprezentacja wiedzy

Programy działań z efektami domyślnymi

Raport końcowy

Autorzy:

Dragan Łukasz
Flis Mateusz
Izert Piotr
Pielat Mateusz
Rząd Przemysław
Siry Roman
Waszkiewicz Piotr
Zawadzka Anna

20 czerwca 2016

Spis treści

1	Opi	s zadania	2
2	Opis klas		
	$2.\overline{1}$	Klasy fluentów, aktorów i akcji	3
	2.2	Klasy zdań logicznych	3
	2.3	Klasy zdań	3
	2.4	Klasa dziedziny	4
	2.5	Klasa stanu	4
	2.6	Klasa Graph	4
	2.7	Klasa Edge	4
	2.8	Klasa World	5
	2.9	Klasa kroku scenariusza	5
	2.10	Klasa scenariusza	5
		Klasy kwerend	5
3	Algorytmy		
	3.1	Wyznaczanie zbioru stanów	6
	3.2	Wyznaczanie stanu początkowego	7
	3.3	Obliczanie zbiorów ResN i ResAb	8
	3.4	Konstrukcja grafu zależności	9
	3.5	Obliczanie odpowiedzi na zadaną kwerendę	10
4	Mod	Moduły dodatkowe	
	4.1		19
5	Pod	ział prac	20

1 Opis zadania

Zadaniem projektu jest opracowanie i zaimplementowanie języka akcji dla specyfikacji podanej klasy systemów dynamicznych oraz odpowiadający mu język kwerend.

System dynamiczny spełnia podane założenia:

- 1. Prawo inercji
- 2. Niedeterminizm i sekwencyjność działań
- 3. Pełna informacja o wszystkich akcjach i wszystkich ich skutkach bezpośrednich
- 4. Z każdą akcją związany jest:
 - (a) Warunek początkowy (ew. true)
 - (b) Efekt akcji
 - (c) Jej wykonawca
- 5. Skutki akcji:
 - (a) Pewne (zawsze występują po zakończeniu akcji)
 - (b) Domyślne (preferowane. Zachodzą po zakończeniu akcji, o ile nie jest wiadomym, że nie występują)
- 6. Efekty akcji zależą od jej stanu, w którym akcja się zaczyna i wykonawcy tej akcji
- 7. W pewnych stanach akcje mogą być niewykonalne przez pewnych (wszystkich) wykonawców

Programem działań nazywać będziemy ciąg $((A_1, w_1), (A_2, w_2), \ldots, (A_n, w_n))$, gdzie A_i jest akcją, zaś w_i jej wykonawcą, $n=0,1,2,\ldots$ gdzie $w_i=\epsilon$ oznacza dowolnego wykonawcę.

Język kwerend zapewnia uzyskanie odpowiedzi na następujące pytania:

- 1. Czy podany program działań jest wykonywalny zawsze/kiedykolwiek?
- 2. Czy wykonanie podanego programu działań z dowolnego stanu spełniającego warunek π prowadzi zawsze/kiedykolwiek/na ogół do stanu spełniającego warunek celu γ ?
- 3. Czy z dowolnego stanu spełniającego warunek π cel γ jest osiągalny zawsze/kiedykolwiek/na ogół?
- 4. Czy wskazany wykonawca jest zaangażowany w realizację programu zawsze/kiedykolwiek?
- 5. Czy po wykonaniu podanego programu działań zawsze/kiedykolwiek/na ogół formuła γ jest spełniona w stanie wynikowym?

2 Opis klas

Przygotowany program, realizujący postawiony cel, został napisany w języku programowania C# i wykonany w technologii Windows Forms. Składa się on z szeregu klas będących odzwierciedleniem pojęć występujących w teorii reprezentacji wiedzy, mających na celu łatwiejsze napisanie i zrozumienie sposobu działania programu.

2.1 Klasy fluentów, aktorów i akcji

Klasy te służą do identyfikowania poszczególnych elementów występujących w dziedzinie wprowadzonej przez użytkownika. Rozróżnialne są za pomocą unikalnych nazw nadawanych im w trakcie działania programu.

2.2 Klasy zdań logicznych

W tym zbiorze znajdują się klasy, które są realizacją podstawowych operatorów z logiki klasycznej:

- Negacja
- Koniunkcja
- Alternatywa
- Implikacja
- Równoważność

2.3 Klasy zdań

W ramach przygotowanego programu zostały zrealizowane klasy dla każdego z typów zdań możliwych do zdefiniowania:

- initially α
 - Zawiera formułę α zdefiniowaną za pomocą klas zdań logicznych.
- (A, W) causes α if π Zawiera akcję, listę wykonawców, informację o wykluczeniu wykonawców typu logicznego oraz formuły α i π zdefiniowane za pomocą klas zdań logicznych. Warunek π może być pominięty, co oznacza, że jest zawsze prawdziwy, wtedy powyższe zdanie jest postaci (A, W) causes α .
- (A, W) typically causes α if π Klasa ta zbudowana jest analogicznie do klasy powyżej, lecz reprezentuje ona zdanie, którego efekt jest typowy.
- always α Zawiera formułe α zdefiniowana za pomoca klas zdań logicznych.

- impossible (A,W) if π Zawiera akcję, listę wykonawców, informację o wykluczeniu wykonawców typu logicznego oraz warunek π zdefiniowany za pomocą klas zdań logicznych.
- (A,W) releases f if π Zawiera akcję, listę wykonawców, informację o wykluczeniu wykonawców typu logicznego, fluent oraz warunek π zdefiniowany za pomocą klas zdań logicznych.
- (A, W) preserves f if π Zawiera akcję, listę wykonawców, informację o wykluczeniu wykonawców typu logicznego, fluent oraz warunek π zdefiniowany za pomocą klas zdań logicznych.

2.4 Klasa dziedziny

Klasa ta jest programową reprezentacją domeny wprowadzanej przez użytkownika. Zawiera ona listy zdań wszystkich typów, dopuszczalnych w ramach programu. Ponieważ wraz z uzupełnianiem danych liczba i rodzaj zdań może się zmieniać, oferuje ona niezbędne metody służące do ich zmiany, usuwania i modyfikowania.

2.5 Klasa stanu

Ponieważ w trakcie działania programu istnieje potrzeba rozróżniania możliwych stanów opisywanego systemu, powstała klasa odpowiadająca takiemu pojedynczemu stanowi. Każda taka klasa zawiera listę wartościowań dla każdego fluentu występującego w dziedzinie i jest ich konstruowanych w programie tyle, ile występuje unikalnych wartościowań ($2^{|fluentset|}$).

2.6 Klasa Graph

Reprezentuje graf zależności między poszczególnymi stanami.

2.7 Klasa Edge

Każda ścieżka w konstruowanym grafie łączy dwa wierzchołki reprezentujące poszczególne stany między którymi istnieje połączenie opisane w dziedzinie - akcja wykonywana przez pewny zbiór wykonawców. Ponieważ akcje mogą mieć skutki typowe i nietypowe, wyróżnia się także rodzaj krawędzi. Klasa zawiera dwa stany (wierzchołki), akcję i jej wykonawcę oraz informację o nietypowości efektu akcji jako zmienną logiczną.

2.8 Klasa World

Jej składowymi są zbiory fluentów, akcji, aktorów oraz dziedzina. Klasa ta odpowiedzialna jest za budowanie struktury $S = (\Sigma, \sigma_0, ResAb, ResN)$, gdzie:

- Σ zbiór stanów
- $\sigma_0 \in \Sigma$ stan początkowy
- $ResAb, ResN: A \times V \times \Sigma \to 2^{\Sigma}$ są funkcjami przejść. ResAb jest funkcją przejść nietypowych, ResN jest funkcją przejść typowych.

Klasa ta dostarcza także metodę budowania grafu zależności na podstawie skonstruowanej struktury S.

2.9 Klasa kroku scenariusza

Krok scenariusza zdefiniowany jest poprzez akcję i wykonawcę tejże akcji.

2.10 Klasa scenariusza

Składa się z listy kroków scenariusza.

2.11 Klasy kwerend

Każda kwerenda, która może zostać zdefiniowana w programie, reprezentowana jest przez osobną klasę. Wyróżniamy następujące rodzaje kwerend:

- always/ever executable Scenario Klasy reprezentujące te kwerendy (odpowiednio always i ever) przechowują obiekt klasy Scenariusza.
- always/ever/typically accessible γ if π Klasy reprezentujące te kwerendy (odpowiednio always, ever i typically) przechowują formuły γ i π zdefiniowane za pomocą klas zdań logicznych.
- always/ever/typically accessible γ if π when Scenario Klasy te zbudowane są analogicznie jak klasy zdefiniowane powyżej, z tym, że dodatkowo przechowują obiekt klasy Scenariusza.
- always/ever partakes w when Scenario Klasy reprezentujące te kwerendy (odpowiednio always i ever) przechowują wykonawcę oraz obiekt klasy Scenariusza.
- always/ever/typically γ after Scenario from π Klasy reprezentujące te kwerendy (odpowiednio always, ever i typically) przechowują formuły γ i π oraz obiekt klasy Scenariusza.

Każda klasa reprezentująca kwerendę dziedziczy po klasie Query i implementuje metodę Evaluate, która daje odpowiedź na zadane pytanie na podstawie zbudowanego wcześniej grafu zależności.

3 Algorytmy

3.1 Wyznaczanie zbioru stanów

Algorytm na podstawie zbioru fluentów wyznacza zbiór wszystkich stanów. Oparty jest na idei algorytmu z powrotami, który wyznacza wszystkie kombinacje n-elementowego ciągu składającego się z 0 i 1.

```
B \leftarrow \text{pusty stos}
n \leftarrow \text{liczba fluent\'ow}
k \leftarrow 0
S \leftarrow \text{lista stan\'ow}
function BACKTRACK(B, n, k)

if k = n then \text{APPEND}(S, B)
end if
\text{PUT}(B, 1)
\text{BACKTRACK}(B, n, k + 1)
\text{POP}(B)
\text{PUT}(B, 0)
\text{BACKTRACK}(B, n, k + 1)
\text{POP}(B)
\text{Teturn } S
end function
```

3.2 Wyznaczanie stanu początkowego

Algorytm wyznaczania stanu początkowego (stanów początkowych) polega na wygenerowaniu wszystkich możliwych kombinacji wszystkich fluentów danego świata oraz przefiltrowaniu ich przez zdania always. Otrzymane w ten sposób dozwolone stany świata są następnie kolejno sprawdzane pod kątem zgodności ze zdaniami initially. Dozwolone jest istnienie więcej niż jednego stanu początkowego.

3.3 Obliczanie zbiorów ResN i ResAb

Algorytm obliczania zbiorów ResN i ResAb oraz zbiorów pośrednich Res_0 , Res^- , Res_0^+ działa na analogicznej zasadzie *filtrowania* zbioru stanów zdaniami w algorytmie wyznaczania stanu początkowego. Na wyższym poziomie abstrakcji pseudokod wygląda następująco:¹

 $\Sigma \leftarrow \text{zbi\'or wszystkich kombinacji fluent\'ow } \mathcal{F}$ $\Sigma \leftarrow \text{stany } \sigma \in \Sigma \text{ zgodne ze zdaniami always.}$ $Res_0 \leftarrow \Sigma$ $\text{if dowolne zdanie impossible blokuje } A \text{ dla } Akt \text{ i } \sigma \text{ then}$ $Res_0 \leftarrow \emptyset$ end if $Res_0 \leftarrow \text{stany } \sigma \in Res_0 \text{ zgodne ze zdaniami causes dla } A \text{ i } Akt$ $Res_0 \leftarrow \text{stany } \sigma \in Res_0 \text{ zgodne ze zdaniami preserves dla } A \text{ i } Akt$ $Res^- \leftarrow \text{stany } \sigma \in Res_0 \text{ o minimalnych zbiorach } New$ $Res_0^+ \leftarrow \text{stany } \sigma \in Res_0^+ \text{ zgodne ze zdaniami typically causes dla } A \text{ i } Akt$ $ResN \leftarrow \text{stany } \sigma \in Res_0^+ \text{ o minimalnych zbiorach } New$ $ResAb \leftarrow Res^- \setminus ResN$

 $^{^1}$ Dla uproszczenia pseudokodu przez Resi Newrozumie się kolejno $Res(A,Akt,\sigma)$ oraz $New(A,Akt,\sigma_0,\sigma_1)$

3.4 Konstrukcja grafu zależności

Graf przejść między stanami generowany jest na podstawie obliczonych zbiorów ResN i ResAb. Pseudokod algorytmu wygląda następująco:

```
States \leftarrow zbiór wszystkich stanów
Actions \leftarrowzbiór wszystkich akcji
Actors \leftarrowzbiór wszystkich aktorów
E \leftarrow \emptyset
for all state \in States do
     for all action \in Actions do
          for all actor \in Actors do
               for all target \in ResAb_{action,actor,state} do
                    e \leftarrow \text{nowa krawędź}
                    e.From \leftarrow \mathtt{state}
                    e.To \leftarrow \texttt{target}
                    e.Action \leftarrow \mathtt{action}
                    e.Actor \leftarrow \mathtt{actor}
                    e.Abnormal \leftarrow \texttt{True}
                    E \leftarrow E \cup \{e\}
               end for
               \mathbf{for} \ \mathbf{all} \ \mathsf{target} \in ResN_{action,actor,state} \ \mathbf{do}
                    e \leftarrownowa krawędź
                    e.From \leftarrow \mathtt{state}
                    e.To \leftarrow \mathtt{target}
                    e.Action \leftarrow \mathtt{action}
                    e.Actor \leftarrow \mathtt{actor}
                    e.Abnormal \leftarrow \texttt{False}
                    E \leftarrow E \cup \{e\}
               end for
          end for
     end for
end for
G \leftarrow (States, E)
```

3.5 Obliczanie odpowiedzi na zadaną kwerendę

3.5.1 Kwerendy always/ever executable Scenario

Kwerendy always/ever executable Scenario sprawdzają, czy dany scenariusz jest wykonywalny zawsze/kiedykolwiek ze stanu początkowego. Pseudokod algorytmu wygląda następująco:

```
Scenario \leftarrow zadany scenariusz
States \leftarrow zbiór stanów początkowych
for all step \in Scenario do
   NewStates \leftarrow \emptyset
   for all state \in States do
       Edges \leftarrow wszystkie krawędzie dostępne w danym stanie dla kroku step
       if Wersja ALWAYS i Edges.count() == 0 then
          return FALSE - ścieżka niewykonywalna - brak krawędzi
       end if
       for all edge \in Edges do
          NewStates.add(edge.to)
       end for
   end for
   if Wersja EVER i NewStates.count() == 0 then
       return FALSE - nie było krawędzi z żadnego stanu - żadna ścieżka nie
jest wykonywalna
   end if
   States \leftarrow NewStates
end for
return TRUE
```

3.5.2 Kwerendy always/ever Actor partakes when Scenario

Kwerendy always/ever Actor partakes when Scenario sprawdzają, czy dany aktor zawsze/kiedykolwiek bierze udział w wykonywaniu podanego scenariusza. Scenariusz jest wykonywany z dowolnego stanu początkowego. Pseudokod algorytmu wygląda następująco:

```
Actor \leftarrow \text{wybrany aktor}
Scenario \leftarrow zadany scenariusz
States \leftarrow zbiór stanów początkowych
if Scenario jest niewykonywalny then
   return FALSE
end if
for all step \in Scenario do
   NewStates \leftarrow \emptyset
   for all state \in States do
       Edges \leftarrow wszystkie krawędzie w danym stanie dla kroku step
       for all edge \in Edges do
          if edge.Actor == Actor then
              if Wersja EVER then
                 return TRUE - dany aktor bierze udział
              end if
          else- inny aktor
              NewStates.add(edge.to) - dalsze przeszukanie ścieżki
          end if
       end for
   end for
   if Wersja ALWAYS i NewStates.count() == 0 then
       return TRUE - nie dodano żadnego nowego stanu, czyli na wszystkich
ścieżkach znalazł sie już szukany aktor
   end if
   States \leftarrow NewStates
end for
return FALSE
```

${f 3.5.3}$ Kwerendy always/ever/typically accessible γ if π when Scenario

Kwerendy always/ever/typically accessible γ if π when Scenario sprawdzają, czy wykonanie podanego scenariusza z każdego stanu spełniającego warunek π zawsze/kiedykolwiek/na ogół doprowadzi do stanu spełniającego warunek γ . Pseudokod algorytmu wygląda następująco:

ullet Algorytm kwerendy always

```
StatesPi \leftarrow zbiór wszystkich stanów spełniających warunek \pi
scenario \leftarrow scenariusz kwerendy
for all startState \in StatesPi do
    states \leftarrow \{startState\}
   for all step \in scenario do
       nextS \leftarrow \text{zbi\'or stan\'ow}
       for all state \in states do
           nextS \leftarrow nextS \cup (stany z krawędzią z state z krokiem step)
       end for
       states \leftarrow nextS
   end for
    for all state \in states do
       if \neg DFSearch(\emptyset, state) then
           return FALSE
       end if
    end for
end for
return TRUE
```

ullet Algorytm kwerendy ever

```
StatesPi \leftarrowzbiór wszystkich stanów spełniających warunek \pi
scenario \leftarrow scenariusz kwerendy
for all startState \in StatesPi do
    states \leftarrow zbi\'{o}r stan\'{o}w
   dodaj startState do states
   for all step \in scenario do
       for all state \in states do
           nextS \leftarrow nextS \cup (\text{stany z krawędzią z } state z krokiem step)
       end for
       states \leftarrow nextS
    end for
end for
for all startState \in states do
   open \leftarrowstany do których można przejść z startState
   close \leftarrow pusty zbiór stanów
   while open niepusty do
       state \leftarrow \{dowolny stan z open\}
       if state spełnia warunek\gamma then
           continue for all \\
       end if
       for all state2 \in stany, do których można przejść z state do
           if state2 \notin close then
               dodaj state2 do open
           end if
       end for
   end while
   return FALSE
end for
{\bf return}\ TRUE
```

• Algorytm kwerendy typically

```
StatesPi \leftarrowzbiór wszystkich stanów spełniających warunek \pi
scenario \leftarrow \text{scenariusz kwerendy}
for all startState \in StatesPi do
    states \leftarrow \{startState\}
    for all step \in scenario do
        nextS \leftarrow \text{zbi\'or stan\'ow}
        for all state \in states do
           nextS \leftarrow nextS \cup (\text{stany z typową krawędzią z } state z krokiem
step)
        end for
        states \leftarrow nextS
    end for
    for all state \in states do
        if \neg DFSearch(\emptyset, state) then
           {\bf return}\ FALSE
        end if
    end for
end for
return TRUE
```

• Algorytm procedury DFSearch(close, state)

```
if state spełnia warunek \gamma then
   has Gamma Been Achieved = TRUE \\
else
   has Gamma Been Achieved = FALSE \\
end if
dodaj state do close
if \neg hasGammaBeenAchieved then
   if wersja typically then
       actionGroups \leftarrow typowe krawędzie z state zgrupowane wg par (Akcja,
Aktor)
   end if
   if wersja always then
       actionGroups \leftarrow krawędzie z state zgrupowane wg par (Akcja, Aktor)
   end if
   for all group \in actionGroups do
       is At Least One Un Successful \leftarrow FALSE
       for all e \in group \ \mathbf{do}
           s \leftarrow e.To
          if s \in close then
              is At Least One Un Successful \leftarrow TRUE
              CONTINUE
          end if
           if \neg DFSearch(close, s) then
              is At Least One Un Successful \leftarrow TRUE
          end if
       end for
       \mathbf{if}\ \neg is At Least One Un Successful\ \mathbf{then}
           has Gamma Been Achieved \leftarrow TRUE
       end if
   end for
end if
usuń state \ge close
{\bf return}\ has Gamma Been Achieved
```

${f 3.5.4}$ Kwerendy always/ever/typically accessible γ if π

ullet Algorytm kwerendy always accessible γ if π

Kwerenda odpowiada twierdząco, jeżeli z każdego stanu spełniającego warunek π wykonanie dowolnego scenariusza zawsze doprowadzi do stanu spełniającego warunek γ . Pseudokod algorytmu wygląda następująco:

```
states \leftarrowzbiór wszystkich stanów spełniających warunek \pi
open \leftarrowzbi<br/>ór stanów do których można przejść z stanów w states
close - pusty zbiór stanów
while open niepusty do
   state \leftarrow \{dowolny stan z open\}
   usuń state z open
   dodaj state do close
   for all state<br/>2 \instany do których można przejść zstatedo
       if state2 \notin close then
           dodaj state2 do open
       end if
   end for
end while
if close zawiera stan niespełniający \gamma then
   {\bf return}\ FALSE
end if
{\bf return}\ TRUE
```

\bullet Algorytm kwerendy ever/typically accessible γ if π

Kwerenda odpowiada twierdząco, jeżeli z każdego stanu spełniającego warunek π wykonanie dowolnego scenariusza kiedykolwiek/na ogół doprowadzi do stanu spełniającego warunek γ . Algorytm tych kwerend jest analogiczny jak dla kwerend ze scenariuszem, zakładając ze scenariusz ma zerową ilość kroków.

3.5.5 Kwerendy always/ever/typically γ after Scenario from π

Kwerenda ta sprawdza, czy po wykonaniu podanego scenariusza ze stanu spełniającego warunek π , bądź ze stanu początkowego (w przypadku $\pi \Leftrightarrow \top$) zawsze/kiedykolwiek/na ogół w stanie wynikowym spełniona jest formuła γ . Pseudokod algorytmu wygląda następująco:

```
Scenario \leftarrow zadany scenariusz
States \leftarrowzbiór wszystkich dostępnych stanów
for all step \in Scenario do
   NewStates \leftarrow \emptyset
   for all state \in States do
       Edges \leftarrow wszystkie krawędzie dostępne w danym stanie dla kroku step
       if Wersja ALWAYS/TYPICALLY i Edges.count() == 0 then
          return FALSE - ścieżka niewykonywalna - brak krawędzi
       end if
       for all edge \in Edges do
          if Wersja TYPICALLY i edge. Abnormal then continue;
          end if
          NewStates.add(edge.to)
       end for
   end for
   if Wersja EVER i NewStates.count() == 0 then
       return FALSE - nie było krawędzi z żadnego stanu - żadna ścieżka nie
jest wykonywalna
   end if
   States \leftarrow NewStates
end for
for all state \in States do
   if state does not satisfy \gamma then
       return FALSE
   end if
end for
return TRUE
```

4 Moduły dodatkowe

4.1 Biblioteka Microsoft Automatic Graph Layout

Biblioteka ta została użyta do wizualizacji grafu zależności. Dostępna jest jako oprogramowanie open source pod adresem: https://github.com/Microsoft/automatic-graph-layout.git.

Pakiet złożony jest z trzech bibliotek:

- Layout engine (Microsoft.MSAGL.dll)
- Drawing module (Microsoft.MSAGL.Drawing.dll)
- Viewer control (Microsoft.MSAGL.GraphViewerGDIGraph.dll)

Podstawowe funkcjonalności biblioteki:

- Przybliżanie, oddalanie i przesuwanie grafu
- Dowolna konfiguracja krawędzi i wierzchołków

5 Podział prac

- Dragan Łukasz wyznaczanie zbioru stanów, ewaluacja formuł, testy
- Flis Mateusz wizualizacja grafu zależności, testy
- Izert Piotr implementacja kwerend executable i partakes, testy
- Pielat Mateusz wyznaczanie zbiorów Res,testy
- Rząd Przemysław konstrukcja grafu zależności, testy
- Siry Roman implementacja kwerend accessible oraz after, testy
- Waszkiewicz Piotr podstawowe klasy, graficzny interfejs użytkownika, implementacja kwerend accessible oraz after, testy
- Zawadzka Anna podstawowe klasy, graficzny interfejs użytkownika, testy